Ľubomír Šúth - Litera
0905 461 792
SNP 11, Veľký Krtíš

ČLEN CECHU PROFESIONALOV
dezinsekcia -deratizácia -dezinfekcia
www.elitera.sk litera@elitera.sk

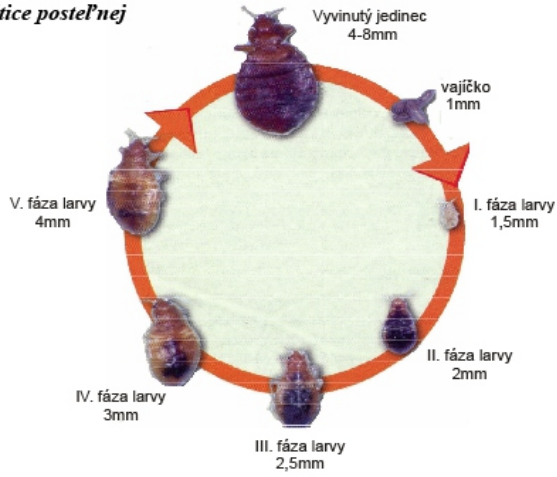
Biológia ploštice posteľnej

Typický parazit, ktorý sa nasaje a cicia krv, sa vo voľnej prírode nevyskytuje. Veľkosť tela 4-8 mm,má ploché oválne telo hrdzavo hnedej farby. Krídla sú zakrpatené. Ústne ústroje sú bodocicavé. Vyvíja sa nedokonalou premenou.
Samička v priebehu svojho života denne znáša 2-3 vajíčka, počas celého života ich nakladie až 500.Vajíčka sú lepkavé, samička ich priliepa na tmavé, neprístupné miesta (štrbiny v nábytku, rámy obrazov, drevené obloženie stien). Z vajíčok sa za 14 – 20 dní vyliahnu malé 1 mm larvy. Larvy sa 5-krát zvliekajú a po každom zvlečení sa potrebujú nacicať krvi. Doba vývoja „od vajíčka po vajíčko“ pri izbovej teplote trvá 2 až 3 mesiace. Ploštica dobre znáša nízke teploty až do max. –17 °C. Dospelé jedince žijú zhruba 14 mesiacov a hladovať dokážu cca 140 dní (údajne až 12 mesiacov).

Spôsob života

Ploštice žijú mimo tela človeka, zvieraťa. Na svojho hostiteľa sa prichá-dzajú nacicať krv. Krv cicajú všetky vývojové štádiá. Potravu dokážu vyhľadávať aktívne aj na väčšie vzdialenosti. Prítomnosť ploštíc mimo priameho pozorovania možno zistiť tiež podľa charakteristického červeno-hnedého trusu na nábytku, na posteľnom prádle, potenciálnych miestach úkrytu a pri silnom zahmyzení aj podľa typického zápachu.
Vo vlhkých bytoch ploštica neprežije, z dôvodu pliesní ktorým podľahnú.

Vývoj ploštice posteľnej

Dosť rýchlo sa dokáže pohybovať, za minútu je schopná prejsť vzdialenosť jedného metra. V prípade pocitu nebezpečenstva to môže byť aj viac. Rovnako dobre sa pohybuje na rovných aj na zvislých plochách.

Príjem potravy

Potravu začína vyhľadávať v nočných hodinách,keď sa potrava v tráviacom trakte začína míňať. Zmyslové orgány ožijú. Človeka rozpozná na základe teploty a rozdielnej vlhkosti oproti okoliu. Najčastejšie sa živí ľudskou krvou, v prípade nedostatku potravy sa prikloní aj k zvieracej (hydina, holuby, netopiere). V teplejšom obdobícicia krv každý druhý deň, naopak v chladnejšom raz do týždňa. Najčastejšie cicia krv na nasledovných častiach ľudského tela: krk, v oblasti členka a zápästia, kde je pokožka tenšia. Ploštica posteľná dokáže vycicať až 2,5,6 - násobok svojej hmotnosti (max. 8mg). K prijímaniu potravy je potrebných cca 5-10 minút.

Identifikácia

Vďaka svojim vynikajúcim schopnostiam ukryť sa je plošticu posteľnú dosť náročné vypátrať. Tapety, obklady, koberce, zdobený nábytkok, to sú všetko aspekty, ktoré sťažujú nájdenie úkrytu týchto parazitov. Častokrát je ľahšie nájsť ich stopy (napr:trus, zvlečenú kožu) ako živé jedince. Zvyčajne necháva stopy aj na posteľnom prádle alebo záclonách vo forme suchých červeno-hnedých bodiek.

Šírenie

Ploštica posteľná sa väčšinou šíri za pomoci ľudí. Človek si ju viacmenej donesie do bytu prostredníctvom predmetov, ako napr: nábytok, knihy, obrazy, posteľné prádlo cestovné tašky atď.
Zvyčajne na miestach, kde sa strieda veľký počet ľudí, ako nemocnice, hotely, ubytovne ako aj internáty, sa ploštice šíria medzi jednotlivými užívateľmi ako už bolo spomenuté prostredníctvom ich osobných predmetov. Dôležité je aby človek ktorý navštívi či už hotely, alebo dočasné ubytovacie zariadenia nenechával svoje osobné predmety ako batožinu resp. osobný kufrík v blízkosti postele. V budovách vybavených ústredným kúrením sa taktiež dokážu aktívne presúvať medzi jednotlivými susednými bytmi cez škáry v stenách.

Nebezpečenstvo pre verejné zdravie

Z hľadiska epidemiológie tento druh parazita nemá žiadne postavenie v tomto obore, avšak štipnutie plošticou posteľnou dokáže byť veľmi nepríjemné. U niektorých uštipnutých osôb môže vyvolať silné alergické reakcie. Zároveň takéto reakcie dokáže vyvolať aj samotný trus ploštice posteľnej.

Prieskum

Najlepší výsledný efekt z hľadiska odstránenia ploštice posteľnej môžeme

dosiahnuť dôkladným prieskumom zamorenej lokality resp objektu. K tomu nám pomáhajú pracovné pomôcky ako, vrecková baterka a príručná lupa. Pomocou týchto pomôcok je možné ľahšie vypátrať potenciálne miesta úkrytu ploštice posteľnej, nakladených vajíčok a tiež stôp po truse.
Prieskum je vhodné vykonať v zamorených miestnostiach na všetkých potenciálnych miestach výskytu škodcu:
Miesta na ktorých je potrebné vykonať prieskum:
.. posteľné matrace, vankúše, podhlavníky, okolité škáry.
.. konštrukcia postele, vnútrajšok nočného stolíka, šuflíky
.. priestor okolo postele, obklady,
.. nábytok v blízkosti postele napr, vnútrajšok skrine, tiež jednotlivé šuflíky
.. spoje jednotlivých dielov nábytku
.. stolíky a stoličky
.. obkladové dýhy na nábytku
.. škáry v stenách a podlahách, trhliny
.. výčnelky v tapetách, nástenné zrkadlá, garniže
.. oblati záclon, škáry v stenách v oblasti vypínačov
.. miesta pod kobercami, trhliny v podlahe
.. za nástennými obrazmi, zariadenia montované na stenu

Ničenie ploštice posteľnej

Z hľadiska biológie ploštice posteľnej vyplýva, že zamedzenie prístupu potravy môže byť kľúčovým efektom k zničeniu týchto parazitov.
Dosiahnutie stavu s nulovým výskytom ploštice posteľnej v byte je možné docieliť izoláciou bytu pri izbovej teplote na dobu tri mesiace, naopak pri teplote 40°C stačí len cca 40 dní. Účinnú ochranu proti ploštici posteľnej je najefektívnejšie riešiť podobne ako u iných škodcov . To zahŕňa prieskum, monitoring,samotný postrek a príslušnú dokumentáciu.
Vzhľadom na to, že ploštica posteľná ma vynikajúce schopnosti z hľadiska ukrývania sa a zároveň má vysoký potenciál rozmnožovania, je ich ničenie veľmi obtiažne. Účinný efekt je dosiahnuteľný len kombináciou jednotlivých zásahov. Kľúčový spôsob je dosiahnuť, aby plocha bola dlhodobo pokrytá účinnou látkou a to, cieleným postrekom. Takýto cielený spôsob je potrebné vykonať vo všetkých potenciálnych úkrytoch a možných zamorených priestoroch plošticou posteľnou.
Požadovaný výsledný efekt môže byť negatívne ovplyvnený použitím jednotlivých prípravkov, na ktoré sú ploštice rezistentné, predovšetkým rezistencia voči syntetickým pyretroidom.
Z dôvodu možného vzniknu rezistencie je účinná možnosť ako jej predísť, použiť namiesto klasických insekticídnych prípravkov odlišné s tzv. regulátorom rastu hmyzu.Ten nám zabezpečí nedokonalý vývin, teda škodce nebudú schopné vývinu do štádia dospelého jedinca a následného rozmnožovania sa.

Larva sa pri zvliekaní nedokáže zvliecť a preto uhynie.
Účinok S-metoprénu sa však na populácii ploštice posteľnej prejavuje pomalšie. Ploštice ktoré sa dostanu do styku s S-metoprénom bezpečne postupom času uhynú.
Táto technológia likvidácie škodcov sa vynikajúco aplikuje v ubytovacích zariadeniach,hoteloch, internátoch, sociálnych ubytovniach a samozrejme v neposlednom rade aj v domácnostiach.

Kontrola

Dôležitou úlohou v boji s plošticou posteľnou je kontrola vykonaného zásahu, ktorý je potrebné znovu opakovať spravidla po 2-4 týždňoch. V prípade ubytovacích zariadení sa odporúča vykonať zásah aj vo vedľajších priestoroch, ktoré susedia s konkrétnym priestorom zamoreným parazitmi.

Prieskum je vhodné vykonať v zamorených miestnostiach na všetkých potenciálnych miestach výskytu škodcu, ktoré sú označené žltými bodkami:

Ľubomír Šúth - Litera
0905 461 792
SNP 11, Veľký Krtíš

ČLEN CECHU PROFESIONALOV
dezinsekcia -deratizácia -dezinfekcia
www.elitera.sk litera@elitera.sk

Dokument vznikol z údajov firmy BábolnaBio Maďarsko, výrobcu prípravkov proti škodcom. Internet.